

INLEDNING

Se den lille mannen som sitter lutad över pergamentet. Olsjelampans låga fladdrar till av vinden som sveper in i rummet genom fönstergluggen. Han har precis skrivit ned det som uppenbarats för honom, han reser sig upp, jublar och dansar i livsberusad vild glädje...

Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, till de heliga som bor i Efesus och som tror på Kristus Jesus. Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader, som i Kristus har välsignat oss med all den himmelska världens andliga välsignelse, liksom han innan världens grund blev lagd har utvalt oss i honom för att vi skulle vara heliga och fläckfria inför honom. I sin kärlek har han genom Jesus Kristus förutbestämt att vi skulle tas upp som hans barn, enligt sin vilja och sitt beslut, för att den härliga nåd som han har skänkt oss i den Älskade skall prisas.¹

---

¹ Ef 1:1-6.

Före begynnelsen existerar endast Gud (Treenigheten; Fadern och Sonen och Anden) – Gud är allt. Ännu finns det ingenting skapat, inte ens "ingenting" finns. I denna Kärleksgemenskap tas ett beslut att skapa varelser som skall vara dem lika.² Gud förutbestämmer att dessa varelser skall tas upp i och leva i den Gemenskap som alltid existerat. Och allt detta skall utspela sig i Kosmos – världen, allt som skapats, i tid och rum – och tiden och rummet omsluts på alla sidor av Evighet.

Detta sveps in i ett mysterium, en hemlighet, en evig plan, "den fullbordade tidens plan",³ "mysteriet".⁴ Denna plan beslutar Gud innan Han skapar och innan vi människor har gjort vare sig rätt eller fel, ja, vi får inte ens vara med och rösta om det. Denna hemlighet göms i Sonen och skall uppenbaras längre fram i historien i och genom Jesus Kristus.⁵ Och Gud väver in bilder, förebilder, symboler i skapelsen och historien som pekar fram mot denna hemlighet.⁶

Tyvär börjar inte de flesta teologiska utläggningar här, utan med människans fall och dess konsekvenser. Vanligtvis utgår man från en primärt forensisk/juridisk/moralisk utgångspunkt (med människan och hennes problem i centrum) och inte trinitarisk relationell utgångspunkt (med Gud och Hans syfte i centrum): "Människan har syndat mot Guds lagar och regler, och är en syndare. Gud kan i sin helighet, allmakt och allvetande inte ha någon gemenskap med oss oheliga syndare. Men Jesus kommer och rättar till vårt syndaproblem genom att dö

---

² 1 Mos 1:26–27.

³ Ef 1:10–11; 3:11; 2 Tim 1:9.

⁴ Rom 16:25; Ef 1:9; 3:3–9; Kol 1:26; 2:2.

⁵ Ef 1:3–4; Kol 2:2; Rom 8:15, 29; 1 Petr 1:18–21.

⁶ Se t.ex. allt det som skapas i 1 Mos kap. 1–2 och jämför detta med Joh kap. 1–3; kap. 19–21 och Upp kap. 21–22; Floden, träd, stenar, vandring med Gud, Lammet, bröllop/förening, tabernakel, tempel och Guds närvaro osv.

på korset för oss, efter det att Han vandrat omkring och undervisat människor om 'hur man kommer till himlen efter det att man har dött (och att man skall gå till kyrkan på söndagarna fram till dess)' och Han har dessutom gjort många av märkliga saker som t.ex. gått på vatten och mirakulöst gjort bröd och fisk till massor av folk. Han dör på ett kors och begravs. Han uppstår. Sedan far Jesus upp till himlen och lämnar oss. Efter det skall Gud komma för att döma oss, så det är bäst att vi skärper oss. Och i stället för Jesus kommer den helige Ande. Vi vet inte riktigt hur vi skall förhålla oss till denne Ande. För några är Anden (om vi över huvud taget talar om och tänker på Honom) en lite diffus influens som får oss att göra rätt saker. För andra är Anden som en slags sensorisk erfarenhet av gåshud, värme eller skakningar, och för åter andra är Anden en mirakelkraft som vi kan be och befalla att göra diverse underverk åt oss."

Detta ger oss en förvrängd bild som bland annat riskerar att göra Jesus till vår frälsare från Faderns vrede över oss syndare. För många blir det som om Jesus är den som omvänder Gud till att älska oss, eller till att åtminstone inte ta ut sin vrede på oss. Som om Jesus kom för att förändra Guds sinne eller för att övertyga Fadern att omvända sig och förlåta oss. Guds ansikte och Hans blick blir mörk. Anden blir antingen helt förbigången eller så blir Han ett slags redskap för oss.

Och det är detta som i sin tur gjort att man skrivit sånger vilka man lärt barnen i söndagsskolan som har denna förvridning i sig från början. Ett exempel på detta är sången "Var försiktig...".⁷ Denna sång, vilken sjunges till den klämckäcka melodin "Klappa händerna när du är riktigt glad" (oh, hur vridet

---

⁷ Det var en vän som sjöng denna sång för mig. Det har "jagat" mig sedan dess att detta var en del av vad barnen fick lära sig i söndagsskolan. Jag hoppas att ingen lär sig den idag. Jag vet inte vem som skrivit texten till den.

kan det bli?), har även rörelser som man gör till sången. Ok, här kommer sångens första vers: *"Var försiktig [här lyfter man pek-fingret och gör det förmanande/varnande "aja, baja – tecknet"] lilla foten var du går [här går man på stället]! Var försiktig lilla fo-ten var du går! Ty din Fader ovan där [här sträcker man upp ar-men och pekar upp mot taket] blickar ner på barnen här [här pe-kar man ned med hela armen mot golvet], så var försiktig lilla fo-ten var du går!"* Vers två fortsätter med *"Var försiktig lilla handen vad du gör..."* och den upprepade refrängen: *"Ty din Fader ovan där blickar ner på barnen här..."* De övriga versarna fortsätter: *"Var försiktig lilla ögat vad du ser..."*, *"Var försiktig lilla örat vad du hör..."*, *"Var försiktig lilla munnen med ditt tal..."* *"Var försiktig lilla hjärtat vad du tror..."*, och varje vers avslutas med refrängen: *"Ty din Fader ovan där blickar ner på barnen här..."*. Med denna grund för sin gudsbild är det väl inte helt konstigt att man, då man kommer upp i tonåren, antingen inte vill ha med denne Gud att göra över huvud taget, eller också har man blivit så drillad att man gör allt man kan för att blidka denne ständigt övervakande Gud – ovan där – med alla medel man kan. Allt detta kan ytter-ligare förstärkas med hjälp av utdelanden av guldstjärnor (eller andra belöningsssystem) till de "duktiga" barnen, medan de mindre "duktiga" eller stökiga ungarna inte får några guld-stjärnor alls...

All denna förvridning skapar en dualism och separation⁸ i vår bild av Gud som bryter Enheten i Treenigheten, och syftet med allt som Gud gör kommer att handla om vår frälsning från synd och frälsning från Guds vrede. Detta fördjupar dualismen i Gud genom att åtskilja Jesus från Fadern (och därmed under-

---

⁸ Vilket snarare har grekiskt/filosofiskt ursprung än hebreiskt/judisk-kristet/teologiskt tänkande.

gräva hela frälsningsgärningen), vi vet inte vad Anden gör eller också missuppfattar vi vad som är Andens uppgift. Separationen mellan Gud och skapelsen blir avgrundsdjup, vilket leder till en dualistisk/deistisk⁹ verklighetsuppfattning. Allt detta är en konsekvens av att vi inte på allvar, i *all* vår teologi, utgått från Treenigheten som grund och verkligheten i *hela* Jesu inkarnation, och utifrån dessa realiteter format vår syn på Gud, på oss själva och på skapelsen.

På grund av att vi vanligtvis utgår från ett icke-trinitariskt tänkande och på grund av att vi inte reflekterat nog djupt över Verkligheten i Jesu inkarnation försöker vi med olika medel få

---

⁹ Grunderna för detta tänkande finns t.ex. hos Platon (427–347 f.Kr.) och nyplatoniker och hos Aristoteles (384–322 f.Kr.). Deras tankar, tillsammans med grekisk mysteriereligion, gav upphov till de gnostiska och de doketiska (vilka hävdar att Jesus endast skenbart var en människa, och Hans lidande och död således var en illusion) lärorna som de tidiga kyrkofäderna stred så intensivt mot. Några grundläggande tankar för dessa disparata grupper av gnosticism är: det finns en kosmisk dualism där det skapade/materiella är ont och står under onda makters inflytande, medan det andliga är gott. Dessutom tänker de sig ofta att det finns två gudar; en som skapat det materiella (ont) och en okänd gud bortom detta (gott). Vidare är vissa människor trots sin kroppslighet bärare av en ”gudomlig gnista” och målet för människan är att se denna gnista och sedan med olika medel frigöra sig från det materiella, vanligtvis genom ”gnosis”, kunskap. Dessa teorier banar vägen för deismen och dualismen. Deism innebär att man tänker sig att Gud skapat världen och dess lagar för att sedan lämna den till att fungera ”av och för sig själv” i enlighet med de lagar som Gud nedlagt i denna skapelse. De deistiska tankarna uppkommer under ”Upplysningen” i 1600-talets England. Lord Herbert av Cherbury (1583–1648) anses vara den engelska deismens upphovsman, och hans bok ”De Veritate” (1624) är det första större verket som uttrycker deismens tankar. Dessa idéer sprids sedan till Frankrike (bl.a. Voltaire) och Amerika (bl.a. Abraham Lincoln). Grundläggande för dessa upplysningstänkare var att de ansåg att den religiösa tron endast skulle grundas på rationella förklaringar och bygga på vad vi med vårt förnuft kunde komma fram till, s.k. naturlig religion. Detta slags dualistiskt/deistiskt tänkande är också utmärkande för t.ex. vetenskapsmannen Isaac Newton (1643–1727) och filosofen Immanuel Kant (1724–1804), vilkas inflytande på det västerländska tänkandet varit oerhört stort. Detta slags tänkande får en ”dödsstöt” i och med Albert Einsteins (1879–1955) relativitetsteori och den efterföljande kvantfysikens teorier. Men det dualistiska tänkandet biter sig fortfarande kvar i mångas sinne. Teologin har inte varit förskonad från det dualistiska tänkandet (det är sådant som leder till t.ex. Rudolf Bultmanns ”avmytologisering” av evangelierna). Jag anser dock att Nya testamentet och kyrkans tidigaste teologer helt klart snarare tänkte holistiskt än dualistiskt, snarare i relationstermer än i ett mekanistiskt färgat synsätt (se t.ex. Joh 1:1–5; Apg 17:28; Rom 11:36; 1 Kor 8:6; Ef 1:10; 4:6; Kol 1:15–17). Guds väsen och handlande i och med skapelsen är enhetligt och kan inte särskiljas i vårt teologiska reflekterande.

denne helige och frånvarande Gud att komma till oss. Eller så försöker vi klättra upp till Gud med olika metoder. Eller så försöker vi blidka Honom med olika medel – som om inkarnationen aldrig skett. Ja, denna förvrängda utgångspunkt får vittgående konsekvenser. Vi får svårt att tro att Gud verkligen är så god, att Gud *är* Kärlek. Vi hör nästan alltid en röst som lägger till "Ja, *men...*", "Gud kommer att älska mig *om...*", "Inte kan väl Gud älska mig, jag som gjorde...", "Så god är väl ändå inte Gud? Det måste finnas någon hake någonstans...". Dessa budskap bekräftar, griper tag i och triggar sår som vi har inom oss, och det är sår som tyvärr ofta har tillfogats oss av föräldrar, syskon, vänner – vilka i sin tur är lika sårade och såriga som vi själva är. Det är sår av övergivenhetskänslor, upplevelser av förkastelse, känslor av att inte betyda någonting, fruktan, rädslor som säger att jag inte duger, att jag inte är tillräckligt vacker/smart/framgångsrik, osv, osv.

Allt detta leder vanligtvis till en av två reaktioner: antingen ger vi upp helt och hållet, vi blir självutplånare, osynliga, vi blir dörmattor och vindflöjlar, vi resignerar, vi blir alkoholister, narkomaner; eller så gör vi allt vi kan för att visa att vi duger, att vi är värda att älskas, vi blir självförhårligare, narcissister, bekräftelsekrävare, vi blir framgångsjägare, arbetsnarkomaner. Några av oss lyckas vissa dagar pendla flera gånger mellan de två reaktionerna... Vi gör nästan vad som helst för att döva smärtan och fylla tomheten som vi upplever inom oss. Om vi tror på den där andra rösten och de budskap som triggas inom oss kommer vi snart att börja leva som om budskapen är sanna – sanna om Gud och sanna om oss själva. Vi gör dessa förvrängda budskap till vår "gud". Vi skapar en mytologisk gud som liknar oss själva. En "gud" som tänker som vi, som dömer

som oss, och som "inte gillar det han ser". Vi projicerar allt detta på Gud själv. Är det så konstigt att många människor inte vill ha något som helst med "gud" att göra?

Förvrängningen gör att det blir omöjligt för oss att i frihet jubla och dansa i livsberusad glädje över vår Gud. Men om vi i stället utgår från Gemenskapen i Gudomen, från Jesu hela inkarnation och med Guds eviga syfte med skapelsen och Hans frälsningsverk blir konsekvenserna helt annorlunda. Gud *behöver* inte oss, men Han vill *ha* oss. (Du kommer själv att höra den där andra rösten och de förvridna budskapen då du läser det som följer. Mitt tips är att du till att börja med faktiskt vågar tro att Gud är god, att Han älskar dig långt mer än du någonsin trott och att Han vill hela oss alla...). Men Jesus kom för att göra oss fria. Sanningen gör oss fria. Han kom för att vi skall ha liv och Han inbjuder oss i den kärleksfyllda relation som Han lever med Fadern och Anden.¹⁰ Lögnerna håller oss fångna och vi längtar efter frihet, liv, glädje och kärleksfyllda relationer. Jesus är den ende som kan ge dig detta.

Om du inser att du är älskad kommer du att vara fri att låta Gud hela dig mitt i dina egna brister, tillkortakommanden, sår och svagheter utan att du behöver frukta. Det är först då du vet att du är fullkomligt älskad och accepterad som du vågar öppna locket till ditt eget ormbö till liv, och låta Honom se och hela det som är trasigt. Han är inte förvånad över hur du ser ut, Han vet hur vi känner och Han älskar dig mitt i ditt elände. Han älskar dig så mycket och inbjuder dig att tillsammans med Honom börja leva ett överflödande liv.¹¹ Du kommer att vila i Hans kärlek utan fruktan, eftersom Han känner dig. Han vet

---

¹⁰ Joh 8:32; 10:10; 17:21–26; 1 Joh 1:3–4.

¹¹ Joh 10:10. Notera att Jesus talar om *liv* i överflöd, inte överflöd av fina bilar, dyra hus och pryglar...

allt du gör och allt du gjort – ändå älskar Han dig och vill "fixa det som behöver fixas" i dig. Detta kan vi låta ske då vi litar på Hans godhet och inte lever i fruktan – Han har inga illusioner om dig. Han kommer inte att göra dig till en "religiös robot" heller. Han skapade dig till människa. Det är Hans vilja att du skall vara människa, helt och fullt. Se hur Jesus porträtteras i evangelierna så ser du en människa som är så långt ifrån "religiös robot" som man kan komma.

Hur skulle du beskriva Gud? Vanligtvis använder vi termer som "helig" (i betydelsen fullkomligt fri från synd och skild från syndare) eller "allsmäktig" (i betydelsen "Gud gör som Han vill eftersom Han har all makt" eller "Gud kan göra fyrkantiga cirklar om Han vill"). Termerna som sådana är inte fel. Men vi tolkar dem tyvärr oftast på ett sätt som gör Gud till någon slags kosmisk dömande lagivrarmaskin byggd av rostfritt stål någonstans långt borta i himlen som räknar och för bok över våra felaktiga gärningar. Men om vi tolkar alla de termer vi använder för att beskriva Gud i ljuset av den Treeniga Gemenskapen och verkligheten i Jesu inkarnation blir tolkningen av dessa ord inte endast "överdimensionerade mänskliga egenskaper". Nej, "helighet" blir då i stället Treenighetens helhet, renhet, och skönhet i deras självtgivande Gemenskap. "Rättfärdighet" blir denna Gemenskaps ömsesidiga kärlek, respekt och rätta relationer med varandra. "Allsmäktig" betyder här att Gud är pålitlig, trofast, överlåten till sitt syfte, och att Han kommer att fullborda sin plan.

Aposteln Johannes skriver i sitt första brev att "Gud är kärlek".¹² Notera att han inte skriver att "Gud har kärlek", utan att

---

¹² 1 Joh 4:8, 16.

Gud *är* kärlek. Men hur vet då Johannes att Gud är kärlek? Låt oss läsa hur Johannes har lärt känna Kärleken:

¹Det som var från begynnelsen, det vi har hört, det vi med egna ögon har sett, det vi skådade och med våra händer rörde vid – om Livets Ord är det vi vittnar. ²Ja, livet uppenbarades, vi har sett det och vittnar om det och förkunnar för er det eviga livet, som var hos Fadern och uppenbarades för oss. ³Det vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni skall ha gemenskap med oss. Och vår gemenskap är med Fadern och hans Son Jesus Kristus. ⁴Och detta skriver vi för att vår glädje skall vara fullkomlig.¹³

Johannes vet att Gud är kärlek på grund av att han har mött och lärt känna Jesus. För oss skapade varelser är allt centrerat i den inkarnerade Jesus [*Faderns Enfödde Son*] Kristus [*den Smorde i, av och med Anden*]. Jesus Kristus uppenbarar Gemenskapen, Kärleken, Relationen i Treenigheten, och det är en relation som aldrig bryts – de är Ett i sitt varande och i sitt handlande. Vi kan endast känna och förstå Fadern genom Immanuel [*Gud med oss*], vi kan bara känna och förstå Fadern genom Jesus.¹⁴ Allt är skapat i, genom och till Jesus – ingenting är skilt från Honom. Allt skapat är förenat i och med Jesus Kristus,¹⁵ och om Jesus [*Jeshua – Gud frälser*] inte är Gud är vi inte frälsta eftersom endast Gud kan frälsa.

I detta finns det två frågor som riktar sig mot ett centrum: "Är Jesus Gud (och inte endast en visdomslärare, en moraliskt högtstående person, en mirakelgörare, en ängel)?" och "Är Gud

---

¹³ 1 Joh 1:1–4.

¹⁴ Matt 11:27; Luk 10:22; Joh 1:1, 14, 18; 10:30; 12:44–45; 14:9; 16:13–15; 2 Kor 2:12; Kol 2:3, 9; Hebr 1:1–3; 1 Joh 1:1–4; 2:20.

¹⁵ Kol 1:15–23; Joh 1:1–4.

verkligen som Jesus (är Gud lika förlåtande, nådefull, kärleksfull och utgivande, eller finns det en annan och okänd Gud "bakom ryggen" på Jesus)?" Samma frågor är applicerbara angående den helige Ande.

Jag kommer i denna bok försöka bevara den trinitariska grundsynen och den fundamentala realiteten i Jesu inkarnation som utgångspunkt i alla de aspekter som jag kommer att beröra. Detta gör jag utifrån att jag upptäckt att om vi splittrar Treenigheten och vår förståelse av denna som Ett väsen och enig i sitt handlande,¹⁶ blir hela vår syn på Gud (och därmed hela verkligheten) schizoid – det är en teologisk schizofreni som sliter sönder och förgör våra själar. Denna schizofreni formar en Gud som är omöjlig att verkligen älska, följa och lyda av hela vårt hjärta, vår själ, vårt förnuft och av hela vår kraft.

Jag gör det vidare med *hela* Jesu inkarnation som omutbar förutsättning i min förståelse av de övriga ämnen jag kommer att beröra. Jag vill i allt behålla verkligheten i Jesu inkarnation, den hypostatiska föreningen av Gud och människa, dvs. föreningen av gudomlig och mänsklig natur i Jesus. Denna omfattar allt vad Jesus är och gör (Hans väsen och Hans handlande) – Han *är* rättfärdighet, Han *är* helighet, Han *är* evigt liv, Han *är* vägen, Han *är* sanningen, Han *är* livet, Han *är* Herren, Han *är* Messias. Vi får i detta inte heller förminska eller försöka bortförklara Hans fulla mänsklighet – Han iklädde sig hela vår fallna mänsklighet, Han blev kött, Han frestades i allt som vi och Han led som vi. I och genom inkarnationen återlöser och helar Han allt i sig. Detta innebär t.ex. att inkarnationen och

---

¹⁶ Detta väsen är inte statiskt, likt Aristoteles (384–322 f.Kr.) *primus motor* – ”den förste röraren”, utan dynamiskt, verksamt, levande. Även Thomas av Aquino (1225–1274) utgår från en ”örörlig förste rörare”.

försoningen inte kan särskiljas från varandra vid någon enda punkt. Detta är vad de tidiga teologerna påpekade om och om igen: "Det som inte blir upptaget [i Kristus] kan inte återlösas/helas".¹⁷ Vi kan inte skilja på vad Gud gör och vem Gud är. Den inkarnerade Jesus, Guds Son, är den som uppenbarar Gud själv. Jesus är Guds självuppenbarelse. Grundfrågan för oss är densamma som Jesus frågade sina lärjungar: "Vem säger ni att jag är?"¹⁸ Det är först utifrån svaret på denna fråga som våra efterföljande frågor om "hur?", "vad?", "var?", "när" och "varför?" kan börja besvaras.

Detta får vittgående konsekvenser. Om vi utgår från en trinitarisk grundsyn och vägrar att göra avkall på Jesu Kristi reella inkarnation blir, som exempel, vår verklighetsuppfattning holistisk. Ingenting skapat existerar isolerat och utanför Gud. Dualismen mellan det vi kallar för "sekulärt/profant/världsligt" och det vi betraktar som "heligt" omfattas helt av Gud själv, där allt har tagits in i Treenighetens gemenskap genom Kristi inkarnation. Det är här som allt kommer att helas, återupprättas, renas och helgas. Det är i denna Gemenskap av kärlek som vi äntligen kan sluta fly, sluta gömma oss, sluta låtsas, sluta ljuga för oss själva och sluta vara självrättfärdiga. Om det är så att Gud är närvarande överallt och alltid, betyder det att allting blir "heligt", och vi måste lära oss att betrakta det och behandla det med ansvar och respekt. Hela vår tillvaro är innesluten i Guds närvaro. Detta leder dessutom vidare till en positiv syn på människan som skapad till Guds avbild och likhet med alla de möjligheter som ligger i detta faktum. Det gör vidare att vi

---

¹⁷ T.ex. Gregorios av Nazianzos (329–389).

¹⁸ Mark 8:29; Luk 9:20.

kan få en förståelse för hur det frälsningsverk Gud gjort för oss och för hela skapelsen påverkar allt vi är och allt vi gör.

Den vanliga förklaringen som ges av Treenigheten, som försöker tydliggöra detta med hjälp av bilden av "vatten, is och ånga", lämnar åtminstone mig endast med ett "jaså?"¹⁹ Detta sätt att försöka beskriva Treenigheten är inte tillräckligt för mig. Vi behöver utöver detta försöka se Treenighetens verkande, dess syfte, dess mål, dess Kärlek och dess Liv. Vi behöver se att Treenigheten påverkar oss i allt vi är och allt vi gör, på alla platser och i alla tider. Den påverkar hur jag lever nu, hur jag bemöter andra och ser på andra, hur jag ser på glädje, kärlek, liv, lidande, sjukdomar och död. Och det gäller inte endast mig personligen utan omfattar alla människor och hela skapelsen.²⁰

Det räcker inte för mig att ha en treenighetsformell som t.ex. $1+1+1=1$. Jag behöver tränga djupare och närmare än så. Det måste betyda något! Och i så fall vad? Vilka blir konsekvenserna på alla områden? Jag kommer att försöka belysa de grundläggande frågorna: "Vem säger Gud (Fadern och Sonen och Anden) att Gud är?" och "Vem säger jag att Gud är?", och "Vem säger Gud att jag är?" och "Vem säger jag att jag är?"²¹

Begränsningar

Mäster Eckehart skrev:

---

¹⁹ Dessutom leder denna analogi till en villolära som kallas för "modalism", vilken hävdar att Guds väsen uppenbarar sig på tre olika sätt. Vi återkommer till detta längre fram.

²⁰ Apg 17:28.

²¹ Notera att frågan inte är *om* Gud existerar eller inte, lika litet som det är en fråga *om* jag eller du existerar. Det bästa (och enda) sättet att lära känna någon – Gud, sig själv eller andra – är att se vad denne *gör* och därigenom sluta sig till vem denne *är*.

Människan skall inte låta nöja sig med en *tänkt* Gud, ty när tanken förgår, så förgår även denna Gud. Man skall i stället ha en *verklig* Gud, som står högt över människornas tankar och det skapade.²²

Detta talar tydligt om vår, och min, begränsning. Om inte tanken kan omfatta Gud, hur mycket mindre då våra ord. *Om* det vore möjligt skulle jag ha en Gud efter min egen avbild. Men ändå... Gud är Verklig, trots begränsningarna i mina tankar och mina ord. Denna verklighet kan jag till viss del erfara, men inte fånga fullständigt i tankar och ord. Det är viktigt att inse, i förhållande till alla koncept och läror angående Gud och Guds verk, att *läror*na och *teorierna* som sådana inte är detsamma som det *Verkliga*. Treenighetsläran eller läran om Jesu Kristi inkarnation är således inte detsamma som Treenigheten själv eller Jesu Kristi reella inkarnation. Lärorerna och teorierna är våra försök att på något sätt förstå och peka på den Verklighet vi erfar/kan erfara.²³ Inga beskrivningar av färgen blå *är* färgen blå, inga vetenskapliga förklaringar av ljus och brytningar *är* färgen blå. På samma sätt är Treenigheten oberoende av lärorerna och teorierna om den. Treenigheten är först och främst en Verk-

---

²² Eckehart (1966), s. 9. Meister/Mäster Eckehart (1260–1328) dominikanmunk och mystiker.

²³ Detta gäller också för bibeltexterna. De beskriver och pekar på en Verklighet. I Bibeln finns det inte någon utarbetad teori om Treenigheten men, som vi kommer att se längre fram, beskrivningar av den. Det är först under de tre första århundradena som man börjar utarbeta sina reflektioner över den Verklighet man erfarit. Detta sker utifrån två olika horisonter: den ena frågade sig ”vad menar vi då vi proklamerar att Fadern är Gud, att Sonen är Gud och att Anden är Gud?” (dvs. en inomkyrklig teologisk fråga), och utifrån den andra försökte man bemöta de problem och motsägelser som konfronterade de troendes erfarenheter primärt från judisk monotheism, från grekisk polyteism och filosofi, och diverse gnostiska strömningar och teorier (dvs. ett apologetiskt problem, ett bemötande av de frågor som konfronterade kyrkan utifrån). Genom de olika villoläror (t.ex. modalism, subordinationism, triteism, osv) som försökte tränga sig in tvingades församlingen att definiera specifika termer och formulera en allt mer utarbetad lära om Treenigheten. Parallellt med detta formades även de kristologiska teorierna.

lighet, först därefter kan vi försöka förstå den och formulera våra tankar om denna Verklighet.

Innan jag kände min älskade hustru Anna och innan vi påbörjade vår relation "visste jag en hel del om henne" – jag hade fakta om henne. Men nu, efter 10 år tillsammans med henne, kan jag säga mindre och mindre "bergfasta fakta" om henne. Hon är för underbar för att tackas och förklaras av mina ord. Jag känner henne på grund av att jag älskar henne och jag älskar henne för att jag känner henne. Men jag har långt ifrån utgrundat henne. Hur mycket svårare är det inte då att skriva om Gud?

Men ändå... Gud hjälpe! Jag kommer att skriva vad jag tror mig se i min relation till Gud, i Skrifterna och hos andra författare. Jag gör detta utan några som helst anspråk på ofelbarhet. Jag låter dig som läsare fundera vidare över det jag skriver och det jag citerar. Jag vill i detta sammanhang citera poeten Tomas Tranströmer som skrev ett brev till en läsecirkel vilka läste hans poesi och som hade frågor om det han skrivit, och detta citat kan fungera som ett slags motto för det jag skriver (och hur jag läser Bibeln och andra författares texter), och för hur du kan läsa det jag skriver:

Men "budskapet" då? Ni efterlyser envist "vad du egentligen menat". Det där "egentligen" antyder att jag försöker säga något annat än vad som står i texten. Det är vanligt att man tror att modern dikt är ett krångligare sätt att framföra ett budskap som skulle kunna sägas "egentligen" på ett annat och begripligare sätt. Det kan gälla för vissa dikturstater där man måste uttrycka sig kryptiskt för att inte bli hämtad av

polisen. Men så är det ju inte för mig. Jag menar precis som det står.²⁴

Jag menar också "precis som det står", men det betyder inte att det är "absolut rätt" eller "enda sättet att se Gud och tolka Hans verk på". Jag skriver bara det jag menar utifrån det jag tror mig ha förstått och erfarit, och jag kommer förhoppningsvis att se mer och förändra det som är uppenbart fel... men detta är vad jag förstår och ser för tillfället.

Kapitlen i denna bok är inte några "steg" eller "punkter", utan hela boken är en integrerad helhet, och den bör läsas som sådan. Kapitlen överlappar och går in i varandra. Ibland blir texten "teknisk" och "svår" (ge inte upp, utan försök att reflektera över det som skrivs – jag menar: klarar du av att hantera mobiltelefoner och mikroågsugnar efter lite funderande kan du ju lägga ned lite tankemöda på att reflektera över Gud tycker jag) och ibland blir texten "barnsligt enkel" och "berättande" (missa inte djupen som finns i dessa enkla berättande avsnitt). Mycket på de följande sidorna kommer att upprepas och belysas från olika håll, och jag kan bara instämma med bluesgitaristen B.B. King som svarade på frågan varför han alltid spelade samma sak om och om igen: "Att spela gitarr fungerar på samma sätt som att tala sanning. Du behöver aldrig oroa dig över att du upprepar samma grej om du berättar sanningen. Du behöver inte låtsas eller dölja något".²⁵

Jag uppmanar dig vidare att sakta, noggrant och bedjande (ja, tala med Gud även om du ännu inte tror. Du behöver inte

---

²⁴ Schöiler (1999), s. 18.

²⁵ På tal om att upprepa... Räkna hur många gånger Paulus upprepar namnet Jesus, Kristus, eller omnämner Honom som Herren, Honom, Hans, osv, i det första kapitlet i Efesierbrevet. Räkna gärna i första kapitlet i Kolosserbrevet också när du ändå håller på.

berätta för någon annan att du gör det om du tycker att det är pinsamt...) läsa de många bibelreferenserna som återfinns i fotnoterna,²⁶ och läs gärna dessa i sitt sammanhang, dvs. läs cirka tio versar före och efter de angivna bibelreferenserna. Och om du har möjlighet; läs gärna i olika översättningar. Fundera över texterna. Samtala med andra om dem.²⁷ Det är förunderligt hur mycket vi missar i bibeltexterna på grund av att vi tror att vi vet vad som står där och på grund av att vi ofta genom undervisning, predikningar och böcker tror oss ha en slags förförståelse av vad texten "egentligen" betyder; så ännu en gång: läs texterna sakta, noggrant och bedjande. Låt oss i vår läsning börja med att tro att Bibelns författare faktiskt "menar precis som det står".²⁸

Dessutom har jag inkluderat många citat, framför allt från kyrkans första trehundra år, då du kanske inte har dessa böcker i ditt bibliotek. Med citaten vill jag visa att de tankar som framförs inte är "ett nytt evangelium", utan det Evangelium som varit med redan från kyrkans födelse. Evangelium är inte en "sak", inte en "metod", inte en "samling försanthållanden",

---

²⁶ Joh 14:16–20, 26; 15:26; 16:5–15. Ja, jag vet att det är många bibelreferenser ibland. Men stanna upp och läs dem och fundera över dem och se vad det verkligen står. Du *måste* inte, men om du vill se *vad det verkligen står* är dessa bibelreferenser en grund till dina egna studier. Denna bok går att läsa utan fotnoterna. De innehåller, förutom många bibelreferenser, lite kommentarer och förklaringar och ibland fördjupningar för dig som är intresserad.

²⁷ Ef 1:17–19 och 3:16–19. Notera att Paulus skriver till en grupp människor och att han använder orden "er", "era", "ni", "oss" – vi skall *tillsammans* förstå och känna Kristi kärlek.

²⁸ Detta betyder inte att jag förespråkar en "blind bokstavstro". Jag ödmjucar mig inför det faktum att bibeltexterna må vara inspirerade av Gud och ofelbara; problemet är att du och jag och vår förståelse av dessa texter knappast är ofelbara. För att få en så stor förståelse som möjligt behöver vi läsa bibeltexterna i sitt sammanhang, med någon förståelse av vilken slags text (genre) det är du läser (poesi, brev, berättande text, lagtext, förmaningar, apokalyptik, profetior, metaforer, liknelser, osv), och gärna med någon grundläggande förståelse för det kulturella sammanhang som texterna skrevs i och till. Kom dessutom ihåg att Bibelns texter inte skrevs i "kapitel och vers-form". Varje bibelbok/brev är en helhet som behöver läsas och förstås som en helhet. För en djupare förståelse av hur du kan läsa och tolka bibeltexterna föreslår jag att du läser Gordon Fee och Douglas Stuart "Att läsa och förstå Bibeln".

utan en person: Jesus Kristus. Och vi får inte skilja "budskapet" från personen Jesus, vi får inte skilja Jesu verk från personen Jesus. Vi ställs inför Evangeliets faktum: de goda nyheterna om vad som skett, sker och skall ske, och vår respons till detta förändrar inte dess verklighet.

Slutligen: Boken är skriven både för troende som vill se och lära känna Gud och Guds verk ännu mer, och den är skriven för otroende som säger: "Jag tror inte på Gud!" Jag brukar bemöta påståendet "jag tror inte på Gud" med en fråga: "Vilken Gud är det du inte tror på?" Det svar som ges leder mig alltid till att svara: "Jag tror inte heller på den guden..." Så läs, se och lär känna den Gud som är god och som är värd att älskas – Han som har älskat oss först!

Boken vill proklamera Evangeliet – de goda nyheterna – om vad som är sant i Jesus Kristus, vad Jesus fullbordade i och genom inkarnationen, i Hans liv, gärningar, undervisning, död, uppståndelse, upphöjelse till Faderns högra sida, och Andens utgjutande. Evangelium är det faktum som består i att allt det som hänt i och genom Jesus också har hänt för och med oss. Vi är kallade att acceptera och leva i den verkligheten.

Sammanfattning av vad som väntar dig i denna bok: Jag kommer här att försöka bringa lite klarhet i hur den Treenige Guden kan förstås och hur detta har förståtts under historiens gång. Jag hävdar att det är grundläggande att Gud är en kärleksfull Gemenskap mellan Fadern, Sonen och Anden. I denna Gemenskap flödar Liv, Frihet, Kärlek och Glädje.

I denna Gemenskap beslutar sig Gud för att skapa allt som finns. Och Gud skapar människor, som skapelsens krona, till sin avbild och likhet. Dessa skall leva i gemenskap med varandra i och med Gemenskapen som adopterade barn.

Tyvärr fördärvas detta av vad som vanligtvis kallas för "syndafallet". Synden får förödande konsekvenser för människorna och den övriga skapelsen. Men Gud överger inte sitt syfte med sin skapelse. Han har redan innan världens grund var lagd utarbetat en plan som är centrerad i den inkarnerade Jesus Kristus.

Guds plan med skapelsen tar en ny vändning i och med att Fadern, när tiden är inne, sänder sin Son till att inkarneras och leva i den helige Andes kraft i den skapade världen.

I denna inkarnation bevarar Jesus både sin gudomlighet och sin mänsklighet. Här träder Gud in i skapelsen och tar skapelsen in i sig själv och påbörjar försoningsverket som skall hela, frälsa, befria och återupprätta det som synden fördärvat. Jesus – den andre Adam – fullbordar och fullkomnar det som den förste Adam inte förmådde.

Jag vill i detta visa hur viktigt det är att verkligen ta på allvar detta faktum att Gud blir människa i den inkarnerade Jesus utan att för den skull förlora sin gudomlighet. Detta är av största vikt då vi försöker förklara vad det är som sker med skapelsen och mänskligheten i och med Jesu inkarnation. Detta är av största vikt då vi försöker förstå hur Gud räddar och återupprättar den skapelse som fallit.

Det verk som sker i den inkarnerade Jesus omfattar hela Hans liv: från födelse, liv, korsfästelse, uppståndelse och upphöjelse till Faderns högra sida. Hela Jesu verk är ett försoningsverk där hela Treenigheten är aktivt involverad. Vi kommer därför att se på vad som sker på korset och hur detta påverkar hur vi ser på vad som kallas för försoningslära. Vi kommer därför även att se på några olika formuleringar vilka försöker förklara vad Guds försoningsverk innebär. Detta hänger in-

timt samman med Jesu uppståndelse från de döda och Hans upphöjelse till Faderns högra sida.

Då försoningsverket sker i Gud så innebär det att allt som sker med Jesus också sker med oss och med den övriga skapelsen. Då den inkarnerade Jesus Kristus sätter sig på Faderns högra sida utgjuts den helige Ande för att uppenbara för oss vad som skett i och med Jesu verk. Anden förenar dem som tror i gemenskap med varandra i den Livgivande Treeniga Gemenskapen.

Det som har skett i och genom Jesu inkarnation har skett en gång och för alla. Detta är Verkligheten.

Och eftersom Gud kallar oss till att leva i denna Verklighet, denna Gemenskap, av fri vilja och kärlek önskar Han att vi skall se det som skett i Jesus Kristus för vår skull. Detta uppenbarande av Verkligheten är Andens verk.

I detta verk är de som tror aktivt delaktiga genom att i Andens kraft uppmana dem som ännu inte sett till omvändelse och tro. Och den plan och det syfte som Gud hade innan världens grund var lagd kommer att få sin fullbordan.